

**Załącznik do uchwały
Rady Miejskiej w Woźnikach
Nr 214/XIX/2008
z dnia 26 czerwca 2008r.**

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST**

DLA MIASTA I GMINY WOŹNIKI

Spis treści :

- 1. Wprowadzenie**
- 2. Szkodliwość azbestu**
- 3. Cel i zadani programu**
- 4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające**
- 5. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Woźniki**
 - 5.1.obowiązek przedłożenia informacji o inwentaryzacji przez przedsiębiorcę i osobę fizyczną**
 - 5.2.obowiązek przedkładania wojewodzie informacji o występowaniu wyrobów zawierających azbest**
- 6. Obowiązki i pozwolenia w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest (właściciele , zarządcy lub użytkownicy, wytwarzający odpady , posiadacze odpadów, zbieranie , transport i unieszkodliwianie odpadów)**
 - 6.1.obowiązki właścicieli , zarządców lub użytkowników – bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest**
 - 6.2.obowiązki właścicieli , zarządców lub użytkowników – usuwanie wyrobów azbestowych**
 - 6.3 .obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest**
 - 6.4. zbieranie , transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest**
- 7. Prognoza powstawania odpadów**
- 8. Harmonogram realizacji programu**
- 9. Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu**
- 10.Podsumowanie**
- 11.Załączniki**
 - 11.1Ankieta**
 - 11.2 Zasady przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy na usuwanie odpadów zawierających azbest , powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków.**

1.Wprowadzenie

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Woźniki powstał jako realizacja 'Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski „ , przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002r.

2. Szkodliwość azbestu.

Azbest to nazwa minerału występującego w przyrodzie , który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie , ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych . Właściwości te sprawiły , że azbest miał powszechne zastosowanie w produkcji materiałów budowlanych i izolacyjnych.

W Polsce azbest był najczęściej wykorzystywany do produkcji :

- pokryć dachowych;
- płyt elewacyjnych i balkonowych;
- rur do wykonania instalacji wodociągowych , kanalizacyjnych , co;
- przewodów kominowych i zsypów w blokach;
- sprzęgieł i hamulców do wind;
- różnych typów izolacji cieplnej , bojlerów, kotłów, wymienników ciepła , przewodów co.;
- ognioodpornych kocy azbestowych

Wyroby zawierające azbest kwalifikowane są w dwóch klasach , przyjmując jako kryterium zawartość azbestu , stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20 % (do 100 %) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym , czemu towarzyszy znaczna emisja

włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości powyżej 1000kg/m^3 definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20 % azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo”, stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, z których wymienić należy przede wszystkim rury służące do wykonania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

Pierwsze doniesienia o szkodliwym wpływie azbestu na układ oddechowy przypadają na lata 20-30- te XX wieku i pochodziły z Anglii.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Uwolnienie niebezpiecznych włókien następuje w wyniku korozji, obróbki (np. cięcie), uszkodzenia (łamanie, kruszenie) produktów zawierających azbest. Włókna te ze względu na swoje rozmiary docierają głęboko do płuc – bezpośrednio do pęcherzyków płucnych. Tam wbijają się w ich błonę, powodując ich mechaniczne podrażnienie, co może skutkować bólami, stanami zapalnymi, a nawet nowotworem. Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną: *pylicy azbestowej (azbestozy)*, *łagodnych zmian opłucnowych*, *raka płuca i międzybłoniaków*.

Głównym skutkiem parazawodowej i środowiskowej ekspozycji na pył azbestu może być międzybłoniak opłucnej. W zależności od poziomu ekspozycji może być również obserwowany wzrost *ryzyka raka płuc*.

Wobec uznania szkodliwego wpływu włókien azbestu na człowieka w wielu krajach świata w latach 90-tych ubiegłego wieku wprowadzono całkowity zakaz jego stosowania.

3. Cel i zadania programu.

Podstawowym celem niniejszego „Programu... „ jest bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Woźniki , a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu .

Cele szczegółowe zawarte w Programie to:

1. inwentaryzacja obiektów zawierających azbest;
2. edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia ludzkiego oraz prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest;
3. propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu;
4. pomoc (dofinansowanie) dla mieszkańców gminy na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.;
5. bieżący monitoring realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom oraz mieszkańcom

4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.

Od 1997r. na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji , handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest . Zakaz ten wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 101 poz.628). Polskie prawo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów

zawierających azbest w użytkowanych budynkach , instalacjach lub urządzeniach nie dłużej jednak niż do dnia 3 grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji , a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Poniżej podano szczegółowe regulacje ustawowe w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest :

1. **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (Dz.U Nr 101, poz.628 z późn. zm) .Ustawa zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.
2. **Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane** (Dz.U Nr 89 poz. 414 z późn. zm) , zgodnie z art.30 ust.3 stanowi: Właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych , objętych obowiązkiem zgłoszenia , o którym mowa w ust.1 , jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować : zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia , pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych , wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich;
3. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska** (Dz.U.Nr 62,poz. 627 z późn. zm). Ustawa wprowadziła m.in. obowiązek składania przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast , a także osoby prawne stosownych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym również azbest);
4. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach** (Dz.U.Nr 62 , poz.628 z późn. zm). Ustawa ta wprowadziła m.in. obowiązek uzyskania przez wytwórcę odpadów niebezpiecznych (wykonawcę prac usuwania wyrobów zawierających azbest) zatwierdzenia - przez właściwego wojewodę lub

starostę – programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest);

5. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r.- w sprawie katalogu odpadów** (Dz.U. Nr 112 poz.1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest;
6. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju , ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska** (Dz.U. Nr 175 poz.1439) określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju , ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska;
7. **Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002r. w sprawie rodzajów odpadów , które mogą być składowane w sposób nie selektywny** (Dz.U.Nr 191, poz.1595) podaje wykaz odpadów zawierających azbest , które mogą być składowane wspólnie , na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych . Odpady wymienione w tym rozporządzeniu nie mogą być mieszane i składowane z innymi odpadami niebezpiecznymi .;
8. **Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy** (Dz.U.Nr 217, poz.1833) określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest;
9. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu** (Dz.U. Nr1 poz.12) określa limity stężenia azbestu w powietrzu.
10. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji , budowy , eksploatacji i zamknięcia , jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów** (Dz.U.Nr 61 ,poz.549) określa wymagania dotyczące składowania odpadów zawierających azbest.;
11. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia** (Dz.U. Nr 120 poz. 1126) określa

zakres rodzajów robót budowlanych , stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa lub zdrowia ludzi;

12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki , Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń , w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz..U.Nr 192, poz.1876) – wprowadza ono obowiązek inwentaryzacji przez właściciela lub zarządcę (osoba fizyczna) miejsc , gdzie był lub jest wykorzystywany azbest , oraz składania corocznie stosownych informacji do właściwego wójta , burmistrza lub prezydenta , natomiast osoby prawne składają taką informację do wojewody.

13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. NR 71 poz. 649) nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów , urządzeń budowlanych , instalacji przemysłowych i innych miejsc zawierających azbest – obowiązek okresowej kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z załącznikiem nr 1 od rozporządzenia.;

14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004r. w sprawie substancji , preparatów lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mytogennym w środowisku pracy (Dz.U.Nr 280 poz.2771) określa m.in. obowiązki pracodawcy przy prowadzeniu prac w kontakcie ze szkodliwymi substancjami (w tym z azbestem);

15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.Nr73 poz.645) określa m.in. obowiązki wykonywania badań właściwych dla prowadzenia prac z czynnikami szkodliwymi (w tym azbest).

Wszystkie ustawy i rozporządzenia , dotyczące problematyki postępowania z wyrobami zawierającymi azbest są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki.

5. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Woźniki.

Wyroby zawierające azbest , znajdujące się na terenie miasta i gminy Woźniki to przede wszystkim płyty dachowe i ściennie pokrywające budynki mieszkalne ,gospodarcze, garaże oraz rury wodociągowe.

Podstawowym problemem do rozwiązania jest usunięcie pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest.

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do wykonywania takich prac , jak również pracownicy wykonujący prace winni posiadać odpowiednie przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest.. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności , w wyniku której powstają odpady niebezpieczne.

Wykaz firm , które posiadają stosowne zezwolenie Starosty Lublinieckiego na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu) , na terenie powiatu lublinieckiego , w tym także na obszarze miasta i gminy Woźniki został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej WWW.bip.wozniki.pl pod linkiem komunikaty.

Rozpoczęcie prac mających na celu usunięcie wyrobów azbestowych z obiektu lub urządzenia budowlanego powinno być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Demontaż wyrobów zawierających azbest związany jest nierozdzielnie z procesem powstawania odpadów .Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości. Poważnym problemem jest fakt , iż prace te są kosztowne , zatem celem przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania azbestu z obiektów budowlanych , a jednocześnie zabezpieczenie

środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc w sfinalizowaniu ze źródeł zewnętrznych np. kosztów usuwania , transportu i unieszkodliwiania powstałych przy tym odpadów.

W latach 2006 – 2007 Urząd Miejski w Woźnikach przeprowadzał inwentaryzację azbestu i wyrobów go zawierających , jak również mieszkańcy miasta i gminy , na których nieruchomościach znajdują się obiekty z azbestem lub jego wyrobami, składali do tut. Urzędu stosowne informacje. Określono więc szacunkowo ilość azbestu i wyrobów go zawierających na liczby:

1. Woźniki – 85,4 Mg
2. Ligota Woźnicka -
3. Kamieńskie Młyny – 12,7 Mg
4. Pakuły – 16,7 Mg
5. Kamienica – 1,4 Mg
6. Babienica – 11,1 Mg
7. Psary – 20,5 Mg
8. Piasek – 6,5 Mg
9. Lubsza – 17,3 Mg
10. Sośnica-Dyrdy - 6,7 Mg.

Powyższe dane nie w pełni przedstawiają ilość wyrobów azbestowych, które znajdują się na terenie miasta i gminy Woźniki , spowodowane to jest faktem, że nie wszyscy właściciele , bądź zarządcy nieruchomości , na terenie których występują wyroby zawierające azbest złożyli stosowną informację .

5.1.obowiązek przedłożenia informacji o inwentaryzacji przez przedsiębiorcę i osobę fizyczną

Szczegółowy sposób inwentaryzowania azbestu lub wyrobów zawierających azbest w miejscach ich wykorzystania określa rozporządzenie Ministra Gospodarki , Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń , w których był lub jest wykorzystywany azbest

Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc , w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest , dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury. Wynik inwentaryzacji ujmuje się w informacji wg wzoru zawartego w załączniku nr 2 i nr 3 cyt. wyżej rozporządzenia.

W przypadku przedsiębiorców będących właścicielem , zarządcą , użytkownikiem , jeden egzemplarz należy przedłożyć w formie pisemnej wojewodzie , a drugi egzemplarz należy przechować przez okres jednego roku , do czasu sporządzenia następnej informacji.

W przypadku osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami- przedkładają oni informację odpowiednio wójtowi , burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Informacja podlega corocznie aktualizacji w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku.

5.2.obowiązek przedkładania wojewodzie informacji o występowaniu wyrobów zawierających azbest

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na wójta , burmistrza lub prezydenta miasta , obowiązek okresowego przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju , ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju , ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska określa terminy , formę , układ i wymagane techniki przedkładania informacji.

Powyższą informację o wyrobach azbestowych należy przedłożyć wojewodzie raz na rok , do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy .

6. Prognoza powstawania odpadów.

Wobec faktu , że polskie prawodawstwo ustawą z dnia 19 czerwca 1997r. zakazało stosowania wyrobów zawierających azbest , obecnie jego jedynym źródłem powstawania na terenie miasta i gminy Woźniki są prace związane z usuwaniem azbestu . Jego ilość powstająca rocznie nie jest możliwa do określenia , gdyż zależy od ilości i intensywności prowadzonych prac związanych z wymianą przez mieszkańców pokryć dachowych i elewacji budynków Całkowita likwidacja azbestu i jego wyrobów zawierających elementy azbestowe w obiektach budowlanych ma nastąpić do roku 2032.

6.1.obowiązki właścicieli , zarządców lub użytkowników – bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest

1. dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz ze sporządzeniem „ Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”
2. przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacja) wojewodzie (przedsiębiorca) , odpowiednio wójtowi , burmistrzowi lub prezydentowi miasta (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami)
3. podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu
4. zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu wyrobów zawierających azbest
5. dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie , wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest)
6. opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
7. oznakowanie miejsc, pomieszczeń , instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest

6.2.obowiązki właścicieli , zarządców lub użytkowników – usuwanie wyrobów azbestowych

1. dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz ze sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest „
2. przeprowadzenie kontroli stanu wyrobów zawierających azbest w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów
3. podjęcie decyzji o konieczności usuwania wyrobów zawierających azbest
4. zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno – budowlanemu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest
5. opracowanie projektu technicznego usuwania lub wymiany wyrobów zawierających azbest wraz z harmonogramem prac
6. dokonanie wyboru wykonawcy prac (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie)
7. poinformowanie użytkowników , pracowników , mieszkańców obiektu o planowanym usuwaniu wyrobów zawierających azbest i sposobach zabezpieczenia środowiska i zdrowia ludzi
8. uzyskanie pisemnego oświadczenia od wykonawcy prac o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (przechowywane przez 5 lat)

6.3 .obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest

1. opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest (jeśli wytwarza odpady azbestowe w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie)
2. uzyskanie decyzji zatwierdzającej program j.w. przez właściwego wojewodę lub starostę
3. opracowanie i przedłożenie informacji o wytwarzanych odpadach zawierających azbest oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami w terminie 30 dni

- przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów zawierających azbest (poniżej 0,1 Mg / rok)
4. prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych oraz ewidencję miejsc przeznaczenia odpadów
 5. przedłożenia zbiorczej informacji o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania , w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy
 6. zawarcie umowy lub porozumienia na transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych

6.4. zbieranie , transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

1. wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów
2. posiadacz odpadów (w tym również wytwórca odpadów) może przekazywać odpady wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami
3. zlecający usługę transportu odpadów jest zobowiązany wskazać prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów miejsce odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów , do którego należy dostarczyć te odpady
4. prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany dostarczyć te odpady do odbiorcy odpadów (firmy utylizacyjnej) , który został mu wskazany przez zlecającego usługę
5. prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów oraz prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wymaga uzyskania zezwolenia
6. zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, lub transportu odpadów wydaje starosta w drodze decyzji na wniosek :
 - w przypadku zbierania - starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów

- w przypadku transportu – starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów
- 7. prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów i jest obowiązany do poświadczenia na karcie wykonania tej usługi
- 8. do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednio przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych
- 9. transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie odpadów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska
- 10. zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów wydawane jest w trybie ustawy o odpadach, natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów azbestowych aktualnie na terenie Polski dopuszczone jest ich składowanie na oddzielnych składowiskach lub na wydzielonych kwaterach na terenie składowisk innych niż obojętne, unieszkodliwianie metodami fizykochemicznymi oraz składowanie odpadów zawierających azbest, pod ziemią.

7. Harmonogram realizacji Programu.

L.p.	Działanie	Termin realizacji
1.	Działalność informacyjno – popularyzacyjna wśród mieszkańców miasta i gminy Woźniki, z wykorzystaniem prasy lokalnej, ulotek, strony internetowej	Przez cały okres realizacji Programu
2.	Aktualizacja bazy danych dotyczącej podmiotów i ilości azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Woźniki	Przez cały okres realizacji Programu
3.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych oraz osób prawnych. Usuwanie odpadów azbestowych z obiektów użyteczności publicznej.	W latach 2008-2013

	Aby realizować powyższe zadania należy: 1. założyć i prowadzić rejestr wniosków ; 2. pozyskiwać środki na realizację Programu; 3. ogłaszać przetargi i wyłonić firmę na wykonanie zadań z zakresu usuwania azbestu z obiektów będących własnością Gminy	
4.	Monitorowanie realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Woźniki	Co 3 lata
5.	Przedstawienie Radzie Miejskiej sprawozdania z przebiegu realizacji Programu	Raz w roku

8 . Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu.

Aktualizacja i weryfikacja niniejszego Programu będzie następowała w zależności od zmieniającego się stanu prawnego oraz możliwości finansowych i realizacyjnych .

Konieczność aktualizacji Programu wynika również ze sporządzania przez właściciela , zarządcę lub użytkownika obowiązkowej „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest „ tj sporządzenia po 5 latach lub po roku , w zależności od stanu technicznego wyrobów.

9 . Podsumowanie

Głównym założeniem niniejszego Programu jest zasada ciągłej edukacji społeczeństwa w zakresie problematyki eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest .

Mimo wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U Nr 101, poz.628 z późn. zm) ,która zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest , jest on jeszcze użytkowany w wielu obiektach budowlanych .Stan taki będzie trwał jeszcze przez kilkadziesiąt lat.

Ważne jest aby właściciele i zarządcy nieruchomości zastosowali się do ciążącego na nich obowiązku przeprowadzania okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu.

Posiadanie takich informacji przez Gminę pozwoli na uzyskanie pełnej wiedzy o ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz podjęcie działań pomocowych dla mieszkańców w zakresie usuwania i unieszkodliwiania tychże wyrobów.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania do usuwania, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest pozwoli na pomoc mieszkańcom (pokrycie części kosztów) przy realizacji inwestycji mającej na celu usunięcie azbestu

12. Załączniki

12.1. Ankieta

Ankieta pn. "Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" jest dokumentem, który pozwala na dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu przez właścicieli, zarządców lub użytkowników oraz przekazanie stosownej informacji odpowiednim organom.

W odniesieniu do niniejszego Programu powyższa ankieta stanowi załącznik nr 1.

12.2. Zasady przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy na usuwanie odpadów zawierających azbest , powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków.

Chcąc wesprzeć mieszkańców gminy w realizacji kosztownego procesu likwidacji szkodliwych dla zdrowia wyrobów z azbestu opracowane zostały zasady udzielania dofinansowania na usuwanie odpadów zawierających azbest powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków. Zasady te stanowią załącznik nr 2 do niniejszego Programu.